

daarnaast en vooral in München een reactie tegen de uitbundige nationale heroïek groeide, die in een teere en ietwat modieuze kunst zich uitbloesemde. Het was een renaissance van allerlei lichte motieven, rococo-achtig van speelsheid, sierlijk en verfijnd, geen sterke kunst maar toch meeslepend als een Weenske wals door prikkelende erotische componenten. Men kan zich geen sterker tegenstelling denken dan de wereld van Berlage met het beklemmend angstgevoel voor verzieking, zijn middelpuntzoekend denken en verstrakte vormgeving, tegenover de zorgeloze levensaanvaarding en het plezier in weelde, het *l'art pour l'art*-idee en een vormgeving in vrijheid-blijheid, wisselend naar gemoedsstemming, uit de vóór-oorlogsche Münchensche dagen. Of Wouda deze hevige verandering, deze sterke lichtwisseling zonder oogknippen heeft verdragen, weet ik niet, maar groot heimwee naar het in systeem doorploeterend Holland had hij niet. Hij kwam bij Eduard Pfeiffer.

Die Eduard Pfeiffer was een geniaal man, een ontwerper van bijna onbegrensde fantasie

H. Wouda, Woonhuis van de familie Ruys te Wassenaar

